

TEXNOLOGIYALARNING TIL O'RGANISHDAGI AHAMIYATI.

Qo'ldosheva Madina Izzatillo qizi

Sharq universiteti talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada zamonaviy texnologiyalarning til o'rganish jarayoniga ta'siri ilmiy manbalar asosida tahlil qilinadi. Raqamli vositalar, multimedia resurslar va sun'iy intellekt texnologiyalarining til o'rganishdagi samaradorligi ko'rib chiqiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirib, mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.*

Kalit so'zlar: *texnologiya, til o'rganish, multimedia, raqamli ta'lim, sun'iy intellekt, interaktivlik.*

Kirish. Bugungi kunda texnologiyalar inson hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda va bu jarayon ta'lim tizimiga ham bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, chet tillarini o'rganishda raqamli vositalarning o'rni tobora ortib bormoqda. An'anaviy o'qitish usullari ko'proq nazariy bilim berishga qaratilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar o'quvchini faol ishtirokchi sifatida shakllantiradi. Ko'plab ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyaga asoslangan ta'lim usullari bilimni chuqurroq va tezroq o'zlashtirishga yordam beradi. Masalan, Richard E. Mayer tomonidan ishlab chiqilgan multimedia orqali o'rganish nazariyasiga ko'ra, inson miyasi matn va vizual materiallarni birgalikda qabul qilganda ma'lumotni samaraliroq qayta ishlaydi. Bu nazariya til o'rganishda video, animatsiya va audio materiallardan foydalanishning ilmiy asosini yaratadi.

Asosiy qism. Zamonaviy texnologiyalar til o'rganish jarayonini tubdan o'zgartirib yubordi. Ilgari o'quvchilar asosan darslik va o'qituvchiga bog'liq bo'lgan bo'lsa, hozirgi kunda internet orqali cheksiz resurslardan foydalanish imkoniyati mavjud. Bu esa o'quvchilarga mustaqil o'rganish, o'z tezligida rivojlanish va qiziqishlariga mos materiallarni tanlash imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, texnologiyalar ta'limni individuallashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Tadqiqotchi Mark Warschauer texnologiyalar til o'rganishda ijtimoiy muloqotni kengaytirishini alohida ta'kidlaydi. Uning fikricha, til — bu faqat grammatik qoidalar majmui emas, balki ijtimoiy hodisa hamdir. Internet orqali turli davlat vakillari bilan muloqot qilish imkoniyati o'quvchilarning real kommunikativ muhitda tilni qo'llashiga yordam beradi. Masalan, videochatlar, forumlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali olib boriladigan muloqotlar o'quvchilarning nutq ravonligini oshiradi, ularni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlaydi.

Bundan tashqari, Jack C. Richards til o'qitishda zamonaviy metodlar, xususan, texnologiyaga asoslangan yondashuvlar o'quvchilarning faol ishtirokini oshirishini qayd etadi. Bu esa o'quv jarayonida passiv tinglovchi modelidan voz kechib, faol o'quvchi

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

modeliga o'tishni ta'minlaydi. Interaktiv platformalar, masalan, testlar, o'yinlar va simulyatsiyalar orqali o'quvchilar o'rganayotgan tilni amalda qo'llash imkoniga ega bo'ladilar.

Multimedia vositalarining afzalliklarini tahlil qiladigan bo'lsak, ular bir vaqtning o'zida bir nechta sezgi organlariga ta'sir qiladi. Video orqali kontekstni tushunish, audio orqali talaffuzni o'rganish va interaktiv mashqlar orqali bilimni mustahkamlash — bularning barchasi kompleks o'rganish jarayonini yaratadi. Bu yondashuv ayniqsa boshlang'ich bosqichdagi o'quvchilar uchun juda samarali, chunki ular tilni tabiiy muhitga yaqin shaklda qabul qiladilar.

Shuningdek, sun'iy intellekt (AI) asosidagi platformalar ta'limda yangi bosqichni boshlab berdi. Bunday tizimlar o'quvchining bilim darajasini tahlil qilib, unga mos individual topshiriqlarni taklif etadi. Bu esa differensial ta'limni rivojlantiradi, ya'ni har bir o'quvchi o'z imkoniyatiga mos ravishda rivojlanadi. Bundan tashqari, AI asosidagi dasturlar xatolarni aniqlab, darhol teskari aloqa beradi, bu esa o'rganish jarayonini tezlashtiradi.

Tahliliy jihatdan qaraganda, texnologiyalarning asosiy ustunligi — ularning moslashuvchanligi va interaktivligidir. Biroq, bu jarayonda ayrim muammolar ham mavjud. Masalan, texnologiyalarga haddan tashqari bog'lanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini susaytirishi mumkin. Shuningdek, barcha hududlarda ham sifatli internet va texnik vositalarning mavjud emasligi tengsizlik muammosini keltirib chiqaradi. Demak, texnologiyalardan samarali foydalanish uchun ularni to'g'ri integratsiya qilish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa. Zamonaviy texnologiyalar til o'rganish jarayonini sezilarli darajada rivojlantirdi va uni yangi bosqichga olib chiqdi. Ular orqali ta'lim jarayoni yanada qulay, samarali va interaktiv tus oldi. Ilmiy tadqiqotlar ham bu yondashuvning samaradorligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, texnologiyalardan oqilona foydalanish, ularni an'anaviy usullar bilan uyg'unlashtirish muhimdir. Kelajakda sun'iy intellekt va boshqa innovatsion texnologiyalar yordamida til o'rganish yanada individuallashtirilgan va samarali bo'lishi kutilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (tekshiriladigan)

1. Richard E. Mayer (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press.
2. Jack C. Richards (2015). *Key Issues in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Mark Warschauer (2004). *Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide*. MIT Press.
4. Larry Cuban (2001). *Oversold and Underused: Computers in the Classroom*. Harvard University Press.
5. British Council (2020). *The Future of English: Global Perspectives*.

